

Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no

Deres ref.: 20/4865-1
Vår ref.: NMR 02\99
Dato: 16. oktober 2020

Stimuleringsordning for å opprettholde aktivitetsnivået i 2021

Norsk musikkråd viser til konstruktivt møte med Kulturministeren mandag 24. august og brev av 22. september angående kartlegging av hva som kan opprettholde aktivitetsnivået i det frivillige kulturlivet.

Det vises også til forslaget til statsbudsjett, under Kulturdepartementets budsjettforslag kap. 325, post 77 med omtale av stimuleringsmidler til frivilligheten og idretten.

1. Norsk musikkråd og medlemsorganisasjonene

Norsk musikkråd representerer 35 nasjonale musikkorganisasjoner som engasjerer nærmere 7 000 lokale lag med 250 000 medlemskap. Musikkaktivitetene spenner seg over alle sjangeruttrykk, tradisjonsmusikk og særskilte tilrettelagte aktiviteter. Samlet er disse en svært viktig tilbyder av hverdagskultur. I tillegg er dette aktører som er med på å både verne og fornye kulturarven.

Medlemmene i medlemsorganisasjoner er i alle aldre og omfatter en stor sjangerbredde, som kor, korps, ensembler, orkestre, band, trekkspillklubber, spelemannslag, konsertarrangører og festivaler. I tillegg har vi medlemsorganisasjoner som organiserer aktiviteter og prosjekter med medlemmer som trenger særskilt tilrettelagte tilbud og kompetanse.

Vår mest utbredte aktivitetsform er musikkøvelser og konserter. Norsk musikkråd har beregnet at i en typisk norsk kommune, legger det organiserte, frivillige musikklivet ned i størrelsesorden 100 000 øvingstimer hvert eneste år. På landsbasis gjennomføres det normalt 12 000 konserter der lagene selv står som arrangør. I tillegg kommer alle de tusen fremføringer i andres regi som vi bidrar til å gjennomføre.

Mange av øvingstimene skjer under ledelse av profesjonelle instruktører. Våre beregninger viser at lagene kjøper inn 800-900 årsverk, fordelt på 7 000 instruktører, hvor mange er frilansere. Det frivillige musikklivet er også en viktigste innkjøper av dirigenter fra landets kulturskoler. Lagene står også for organisasjonsdrift og forvaltning. Medlemsorganisasjonene og deres lokallag og fylkesmusikkrådene engasjerer også en rekke utøvende kunstnere og scenetekniske personell. Musikkopplæringen lar seg gjennomføre mye takket være de tilskudd og kursplaner som forvaltes av Musikkens studieforbund, vår søsterorganisasjon.

Vi bruker øvingslokaler som skolebygg, kirker, samfunnshus og private og kommunale kulturhus. Konserter finner sted over hele landet, og vi tilrettelegger og skaper samarbeid mellom amatører og profesjonelle. Gjennom de to rammeavtalene mellom TONO og Norsk musikkråd, betaler organisasjonene normalt mange millioner i årlig vederlag til opphavere og komponister.

2. Konsekvenser av covid-19 for musikkfrivilligheten

De frivillige kulturorganisasjonene generelt og det lokale kultur- og musikklivet spesielt har blitt sterkt berørt av den pågående pandemien. Over natten ble alle musikkaktiviteter avlyst. Selv om mange av aktivitetene har startet opp igjen, er det fremdeles mange lokale lag og foreninger som ikke kan eller tør å sette i gang øvelser, fremføringer, kurs og prosjekter. Pandemien har fått og vil få store konsekvenser for aktivitetene i våre medlemsorganisasjoner.

Foreningen AKKS for jenteband mistet halvparten av medlemmene sine på noen få måneder. Norges Korforbund anslo allerede i juni at aktivitetsnivået var halvert fra 2019. Når registerforskning fra HUNT

dokumenterer at musikk bokstavelig talt er folkehelse i hver tone, er dette en tragedie. Vi vet at det å delta på en ukentlig musikkøvelse forlenger livet. Å delta som utøver eller deltaker har en dokumentert helseeffekt.

Koronakrisen har ført til en økende ensomhet i samfunnet, noe mange av våre medlemsorganisasjoner også uttrykker. Folk savner den sosiale arenaen som et kor, korps eller en viseklubb er. Dette er særlig viktig på mindre steder der det ikke er så mange alternativer. Det er varierende grad av hvor godt digitale aktiviteter fungerer, og for Norsk musikkråds medlemsorganisasjoner og deres medlemslag er det å arrangere digitale møteplasser en utfordring. Norsk musikkråd har en forventning om at deler av midlene som er satt av i statsbudsjettet til bekjempelse av ensomhet nettopp kan styrke de arenaene som våre lag representerer. Organisasjonene drifter allerede velfungerende arenaer for å motarbeide ensomhet og isolasjon blant eldre og unge.

De frivillige musikkorganisasjonene står for opplæringen av unge, fremtidige utøvere, selve grunnfjellet i musikksektoren. Talentene over hele landet må få mulighet til å utvikle seg. Det gjør de i all hovedsak gjennom lokalleddene i de nasjonale musikkorganisasjonene, og derfor må grasrota få gode nok vilkår til at de kan fortsette driften. Det er behov for en kraftig vitamininnsprøytning i form av frie midler som er målrettet til aktivitet i lokale lag.

Det frivillige musikklivet er den største stenen i den kulturelle grunnmuren. Musikkrådets undersøkelser og prognosene fra våre organisasjoner, viser at vi uten treffsikre tiltak vil oppleve et betydelig frafall av medlemmer og lag. I verste fall kan vi miste en generasjon unge utøvere. Både under og etter krisen vil det være behov for ekstraordinære midler til kompensasjon, stimulering og rekruttering.

For organisasjonene i Norsk musikkråd er det av avgjørende betydning at aktiviteten kan reddes, fornyes og forsterkes i 2021. Alternativet er at en stor andel utøvere og frivillige vil falle fra og mange lag legges ned.

3. Erfaringer fra kompensasjonsordninger i 2020

Svært få frivillige lag i musikk-Norge har fått midler fra krisepakken som Lotteri- og stiftelsestilsynet forvalter. Nesten 80 prosent av lagene i musikkfrivilligheten har ikke mottatt kompensasjon fra ordningene i perioden mars-september. De av våre lag som har mottatt midler fra krisepakken til frivillighet og idrett, har fått en samlet kompensasjon i størrelsesorden 110 millioner. Dette er i beste fall 1/5 av de reelle tapene.

I en kartlegging av våre lag i september oppgav 60 prosent at de ikke kvalifiserte kravene i ordningen. Utgiften det hadde vært å gi kompensasjon til de små aktørene ville vært marginal i det store regnestykket. Dette varslet vi om før ordningen ble justert.

Dersom kompensasjonsordninger skal nå bredden i det frivillige musikklivet, måtte blant annet terskelen på 25 000 fjernes eller settes på et lavere beløp. Ordningen må være tilgjengelige for små lag med en liten og trang økonomi, men som likevel har stor aktivitet basert på frivillighet og dugnadsånd. Små lag på mindre steder har gjennomgående liten økonomi, men er svært viktige i sitt lokalmiljø. I tillegg vil vi understreke at deltakelse i lokale kulturaktiviteter har stor betydning for mestring, utenforskap og på det psykososiale plan.

Vi erfarer også at de store kompensasjonsordningene hittil har vært oppfattet som byråkratisk krevende, med en komplisert søknadsprosess.

Organisasjon	Antall mulige lag	Antall lag* kompensert	Andel	Beløp tildelt		Snitt pr. tildelt lag		Snitt pr. lag av mulige i org	
Norske Symfoni-Ork. Landsfrb.	45	13	28,9 %	kr 690 526	kr	53 117	kr	15 345	
Ung kirkesang	324	6	1,9 %	kr 268 997	kr	44 833	kr	830	
Folkeakademienes landsfrb.	127	1	0,8 %	kr 18 760	kr	18 760	kr	148	
Norsk sangerforum	376	56	14,9 %	kr 2 394 524	kr	42 759	kr	6 368	
Norsk Bluesunion*	58	9	15,5 %	kr 629 209	kr	69 912	kr	10 848	
Korpsnett Norge	115	24	20,9 %	kr 1 817 982	kr	75 749	kr	15 809	
De Unges Orkesterforbund	180	7	3,9 %	kr 689 080	kr	98 440	kr	3 828	
Norges kirkesangforbund	149	2	1,3 %	kr 46 200	kr	23 100	kr	310	
Norsk kammermusikkforbund	4	0	0,0 %	kr 0	kr	0	kr	0	
Norske konsertarrangører*	228	52	22,8 %	kr 31 098 572	kr	598 049	kr	136 397	
BandOrg	943	0	0,0 %	kr 0	kr	0	kr	0	
Norske Trekkspilleres Landsfrb.	156	16	10,3 %	kr 263 784	kr	16 487	kr	1 691	
Ung i kor	297	7	2,4 %	kr 760 589	kr	108 656	kr	2 561	
Norsk jazzforum*	262	48	18,3 %	kr 5 096 793	kr	106 183	kr	19 453	
Norges Musikkorps Forbund	1595	714	44,8 %	kr 51 380 050	kr	71 961	kr	32 213	
Norges korforbund	1054	255	24,2 %	kr 13 058 847	kr	51 211	kr	12 390	
Sum av disse	5913	1210	20,5 %	kr 108 213 913	kr	89 433	kr	18 301	

Listen er et utvalg av NMRs medlemsorganisasjoner.

*Ikke korrigeret for dobbeltmedlemskap NBU, NJF, NKA. Enkelt lag i organisasjonen faller under kompensasjonsordningen til Kulturrådet. Disse er utelatt fra tabellen.

*Lag inkluderer sentralledd og eventuelle regionled

For at kompensasjonsordninger skal nå sitt formål også for det frivillige musikklivet, må det:

- være en enkel søknadsprosess med rask saksbehandling og raske svar på søknad om støtte
- legges til rette for at for at grupper kan motta tilskudd til organiserte øvelser, trening og prøver eller kurs og seminarer, samt andre tiltak i henhold til forskriften
- kompenseres for lavere beløp enn terskelen på kr 25 000

4. Svar på aktuelle problemstillinger

I brev av 22. september viser Kulturdepartementet til flere problemstillinger som det ønskes svar på. Norsk musikkråd har gjennomført to kartlegginger i år, i mars og september. Følgende svar er basert på svar fra den seneste kartleggingen til lokale lag. Kartleggingen er vedlagt til orientering. I tillegg er det supplert med synspunkter fra sentralledd.

1. Hvilke aktiviteter er det i dagens situasjon ikke mulig å gjennomføre som følge av restriksjoner?

Organisasjonene og de lokale lagene gir tilbakemelding om at disse aktivitetene ikke gjennomføres som vanlig:

Prøver og øvelser kan ikke gjennomføres som normalt, hvor hele ensemblet deltar. Det er også restriksjoner eller barrierer for å gjennomføre loppemarkeder, turer, seminarer, deltakelse i NM/VM,

landsstevner, utleie av lokaler, festivaler, juleball, julemesser, flaskepanting, loddsalg, basar, tombola, dugnader, spillejobber, festivaler, revyer og andre arrangement.

I tillegg avlyses eller utsettes en rekke konserter. Noe kan forklares av manglende mulighet til å øve, men begrensninger for konsertgjennomføringen spiller også inn.

Restriksjonene har ført til at vanlig drift og vanlige aktiviteter i det frivillige musikklivet vanskelig lar seg gjennomføre i dagens situasjon.

2. Hvilke aktiviteter lar seg helt eller delvis gjennomføre og hvilke endringer/tilpasninger har vært nødvendige?

Feltet er i gang med øvelser som gjennomføres etter vår smittevernveileder for musikkøvelser. Arbeidet med smittevern er imidlertid svært krevende for alle involverte. Særlig trykk er det på styremedlemmer, dirigenter, instruktører, lærere og arrangørfeltet. Smittevern har krevd, og krever fortsatt, store ressurser for alle våre medlemmer. Dessverre er publikumsgrensen til hinder for at artister kan motta anstendig lønn eller at konserter lar seg arrangere. Det er ulønnsomt for svært mange å arrangere konserter så lenge det blir en så lav grense for antall publikummere. Spesielt for arrangørlag er reduserte billettinntekter en stor barriere.

3. Hvilke nye aktiviteter har blitt etablert som følge av koronakrisen?

En utvidet bruk av digitale møteplasser og digitale konserter har blitt igangsatt og gjennomført. Digital enkeltundervisning (en-til-en) har vist seg som en ny aktivitet som lar seg gjennomføre.

Noen lag viser også til bedre kontakt med kommunen i samband med gjenopptakelse av aktivitet, ekstraordinære (kommunale) tilskudd samt tilpasning av smittevern for tilgang til lokaler.

4. Hvilke nye aktivitetstilbud har/har ikke fungert og hvorfor?

Til tross for muligheter til digital strømming av konserter, viser betalingsviljen for digitale konserter seg som lav og medfører at disse konsertene ikke er lønnsomme. En øvelse, konsert eller et møte i et lokalt musikklag er også en kulturell møteplass som er vanskelig å overføre til en fullgod digital erstatning.

Mange har forsøkt å gjennomføre øvelser digitalt, men ingen tekniske løsninger i dag gjør det mulig å gjennomføre samspill mellom flere utøvere. Det blir et lite pedagogisk utbytte av digitale fellesøvelser.

5. For å fremme økt aktivitet, hva slags type støtte er det mest behov for (dette kan i tillegg til økonomisk støtte for eksempel inkludere kompetansebehov, ny teknologi, lokaler, utstyr o.l.)?

For lagene i medlemsorganisasjoner er det følgende hovedpunkter som utpeker seg som viktige for den nye stimuleringsordningen (i rangert rekkefølge):

- Refusjon av kostnader ved avlysning av aktivitet ved lokale smitteutbrudd (68,6)
- Tilskudd til aktiviteter som laget bestemmer selv (55,2)
- Refusjon av merkostnader ved leie av alternative lokaler (41,4)
- Tilskudd til nye måter å jobbe på (38,9)
- Tilskudd til rekrutteringsaktiviteter (34,8)

I lys av svarene og med innspill fra sentralleddene, vil vi løfte frem følgende som sentralt i en kommende ordning:

- Behov for hjelp til motivering og rekruttering
- Behov for hjelp til tilgang til lokaler
- Behov for tilrettelegging ved hjelp av digitale verktøy
- Kompensasjon av inntektsbortfall grunnet restriksjoner eller redusert aktivitet
- Refusjon av merkostnader som følge av smitteverntiltak

- Generelt raskere saksbehandling og raskere svar på søknad om støtte

For å stimulere til økt aktivitet i det lokale musikklivet, trengs det først og fremst økonomisk støtte/sikring og en større opplevelse av forutsigbarhet. På grunn av stor økonomisk risiko velger mange band, musikkgrupper og arrangører derfor å avstå fra å spille og arrangere konserter.

Mange har behov for å få svar på søknad om støtte i forkant av at et arrangement skal bli gjennomført, og ikke bare kompensasjon etterskuddsvis. Den nye stimuleringsordningen må legge til rette for at mindre ensembler kan motta ad hoc-midler og andre aktivitetsskapende midler, og i tillegg få kompensert for mindre summer.

En bred og generell treffsikker ordning er ønskelig, med rom for både kostnadsrefusjon og aktivitetsskapende midler.

Stimuleringsmidlene må vare hele 2021, og så lenge det er behov for dem. Det organiserte musikklivet trenger forutsigbarhet og en lovnad om midler til krisen er over.

Som eksempel på hvorfor situasjonen oppleves uforutsigbar, kan det nevnes at frem til det blir tillatt med mer enn 200 personer på offentlige arrangement, er et alternativ å gjennomføre konserter med stående publikum. Stående publikum vil gi bedre utnyttelse av landets store og små konsertlokaler, noe som gir økte billettinntekter og økt salg ellers. Det er i midlertid stor forskjell fra by til by hvorvidt det er tillatt med stående publikum: I Bergen er det tillatt, men ikke i Stavanger.

6. Hvilke koordinerings- og samhandlingsgrep vil fremme økt aktivitet (for eksempel samarbeid mellom lokalledd og sentralledd, samarbeid med kommuner, skoler, næringsliv osv.)?

Norsk musikkråd har tidligere spilt inn at et enkelt og treffsikkert grep for å fremme aktivitet vil være å styrke allerede eksisterende tilskuddsordninger til det frivillige kulturfeltet. En betydelig styrking av Frifond organisasjon, Tilskudd til nasjonale musikkorganisasjoner, KOMP, voksenopplæringsstøtten, instrumentfondet og aktivitetsmidlene til kor vil være et viktig, målrettet tiltak for å sikre videre utvikling av musikklivet og stimulere til lokal aktivitet.

Lokaler er en utfordring. Det er mangel på tilgang til lokaler, samt lokaler som tilfredsstillers dagens smittevernkrav. I tillegg er det store ekstrautgifter til leie av andre lokaler som tilfredsstillers krav. Vi ber derfor om drøst hjelp fra KUD, direktorat og FHI overfor kommuner og kommuneforvaltning for å få formidlet at vi har gode smittevernordninger slik at terskelen kan og bør senkes slik at våre aktører kan få slippe til i lokaler igjen. Mange av våre lag trenger nå økt kapasitet og administrative ressurser. Det er svært krevende å drifte med dagens smittesituasjon og krav. Det er fremdeles mye usikkerhet knyttet til smittesituasjonen, og denne usikkerheten kan ikke fjernes, men forebygges. Dette fører til en økonomisk usikkerhet i feltet og økte kostnader, så refusjon av kostnader må videreføres via de nye stimuleringsmidlene. Det er et sterkt behov for å få økt kompetanse på å utvikle nye aktiviteter, digitale løsninger og smittevern.

7. Annet som er relevant for det frivillige musikklivet

Det er signalisert i statsbudsjettet at Lotteri- og stiftelsestilsynet vil forvalte den nye stimuleringsordningen. Norsk musikkråd forstår hvorfor kompensasjonsordningen ble tillagt tilsynet, men stiller oss undrende til at stimuleringsordningen skal forvaltes av her. Andre aktivitetsskapende tilskuddsordninger og prosjektstøtteordninger til det frivillige musikklivet blir i dag forvaltet av bl.a. Norsk musikkråd og Musikkens studieforbund. Begrunnelsen er både prinsippet om armlengdes avstand og faglig- og organisatorisk kompetanse.

Norsk musikkråd er bekymret for at stimuleringsordningen ikke skal hensynte hele bredden og behovet i det frivillige musikklivet, og hvis ordningen skal innebære faglige vurderinger av hvilke aktivitetsfremmende tiltak som er hensiktsmessig, mener vi dette ikke kan gjøres uten den faglige kompetansen som sentralleddene og paraplyene besitter. Norsk musikkråd innehar denne spesifikke

fagkompetansen, og har mangeårig forvaltningskompetanse. Vi ønsker å bidra inn slik at midlene som er stilt til rådighet treffer organisasjonenes reelle behov og stimulerer til faktisk økt aktivitet.

5. Bør det heller benyttes eksisterende ordninger – fremfor å etablere en ny?

Den kommende stimuleringsordningen må kunne kompensere for merkostnader og bortfalte inntekter som følge av restriksjoner, samtidig som den gir åpenbare insentiver til å gjennomføre aktivitet. For å oppnå dette det etableres en stimuleringsordning som er på organisasjonenes premisser.

Kulturdepartementet bør tas stilling til hvorvidt det er hensiktsmessig å etablere en ny ordning, versus å benytte den strukturen som allerede eksisterer gjennom etablerte ordninger som Frifond organisasjon og tilskudd til opplæringsaktivitet gjennom studieforbund.

Når vi vet at mange lag ikke har mottatt midler fra kompensasjonsordningene, er det gode grunner til å stille spørsmål ved om det skal etableres enda en ny ordning. Lagene opplever at kompensasjonsordningene har fremstått som lite tilgjengelige, eller har ikke hatt mulighet til å benytte seg av disse. Hvorfor ikke heller bruke strukturen som allerede eksisterer gjennom etablerte ordninger som lagene er godt kjent med fra før? Slik unngår vi mer byråkrati og administrative byrder for de frivillige lagene.

Hvis målet er å få mest mulig aktivitet i kulturlivet, må vi unngå å lage nye ordninger som gir enda flere skjemaer og søknadsrutiner til de frivillige. Derfor foreslår Norsk musikkråd sammen med flere andre paraplyorganisasjoner at stimuleringsmidler heller baseres på eksisterende ordninger, og som gjør det mulig å planlegge aktivitet i hele 2021. En andel av rammen til stimuleringsordningen bør fortsatt forvaltes som en kompensasjonsordning hos Lotteri- og stiftelsestilsynet, men forbedres.

Argumentet om å bruke eksisterende støtteordning og ikke opprette en eller flere nye er også i tråd med forenklingsarbeidet overfor frivillige fra Kulturdepartementet. Det skal først og fremst benyttes drifts- og aktivitetstilskudd og ikke prosjektordninger. For oss er det tydelig at musikkfrivilligheten har mer enn nok med å forholde seg til alle søknadsregler som eksisterer, alle endringene i «smittevern for musikkøvelser» og lokale regler, så jo enklere og bedre vi kan lage det for musikkfrivilligheten, jo bedre.

Det er en tretthet i hele feltet på grunn av alle utfordringene den nye hverdagen fører med seg. Mange melder om at det er dobbelt så mye arbeid nå å avholde øvelser og prøver. Det er ikke nå de har overskudd eller energi til nyteknung, det har de først når de vet at de kan drifte som normalt og ikke bekymre seg for økonomien til daglig drift. Det frivillige musikklivet trenger stabile og forutsigbare rammer å forholde seg til.

6. Stimuleringsordning til idrett og frivillighet

En kommende stimuleringsordning for frivilligheten er omtalt i forslaget til statsbudsjett (KUD kap. 325 post 77). Av teksten kan vi lese at det er:

- Reduserte inntekter og frafall av medlemmer som følge av manglende aktivitet
- Behov for å utvikle nye opplegg for aktivitet og inntektsskaping
- Nødvendig å styrke kompetansen og spre informasjon om hvordan aktivitet kan gjennomføres
- Gi insentiver til å utvikle og gjennomføre arrangementer og aktiviteter som er tilpasset smittevernsituasjonen
- Ønskelig å for eksempel kunne gi støtte til utvikling av nye tilbud til medlemmene og befolkningen, ekstrakostnader som organisasjonen har som følge av smittevern, eller tilskudd til engangskostnader for å omstille virksomheten.

Norsk musikkråd slutter seg til problembeskrivelsen, men vil fremheve at å etablere en ny stimuleringsordning som et nytt forvaltningsledd for midler til aktivitet i 2021, kun bør gjøres dersom hensikten ikke kan oppnås innenfor rammen av eksisterende ordninger. Vårt utgangspunkt er at nye

aktiviteter i denne sammenheng i praksis er ordinære aktiviteter, men som gjennomføres under nye eller med endrede forutsetninger.

Forslag til modell

I lys av at målsetningen er å få gjennomført mest mulig aktivitet i den situasjonen kulturlivet befinner seg i, og for å unngå å etablere ordninger som innfører ytterligere søknadsrutiner i lagene for midler til aktivitet, foreslår Norsk musikkråd i samråd med flere paraplyer følgende modell:

- Rammen som settes av til en stimuleringsordning for lag registrert i Frivillighetsregisteret fordeles og forvaltes på følgende måte:
 - 1/6 fordeles via studieforbund
 - 1/6 fordeles via Frifond organisasjon, hvorav en mindre andel til aktivitetsfremmende tiltak i regi av sentralledet
 - 1/3 forvaltes som en søkbar ordning hos Lotteri- og stiftelsestilsynet for kompensasjon for bortfall av inntekter. Denne skal også omfatte påførte kostnader ved lokale smitteutbrudd mv.
 - Grensen på 60 prosent statsstøtte for å kunne søke fjernes. Nedre beløpsgrense må fjernes.
 - Kulturdepartementet skal videre vurdere å bruke andre eksisterende ordninger til å fordele resten av stimuleringsmidlene på. En aktuell måte å gjøre dette på er at:
 - 1/3 av stimuleringsmidlene fordeles gjennom systemet for momskompensasjonsordningen.

For vår aktivitet, som i hovedsak gjennomføres av lokale lag og med relativt sett lave driftskostnader i sentralleddene, vil kombinasjonen av studieforbund og Frifond organisasjon utgjøre tilnærmet et 1:1-forhold mellom aktivitet og utmåling av tilskudd. Som ordinært går et mindre administrasjonsbidrag til sentralleddene, for utvikling og koordinering.

Studieforbund og Frifond organisasjon har hver sin målgruppe, men overlapper for aldersspennet 14-26 år. Det er i denne aldersgruppen vi også opplever utfordringen med frafall som størst.

I modellen ligger det en tillit til at organisasjonene selv og deres paraplyer er i stand til å utføre vurderinger av hvilke aktivitetsfremmende tiltak som gir mest mulig uttelling for aktivitet innenfor de restriksjonene som foreligger, uten å samtidig etablere en ny ordning som vil ta tid å få innarbeidet hos lagene før den blir tatt i bruk.

Studieforbund som kanal for stimuleringsmidler

Kostnader knyttet til gjennomføring av opplæring er direkte forbundet med smittevernproblematikk – krav til større lokaler, mindre grupper o. l. fører til økte opplæringskostnader for lagene. Å styrke studieforbundene i denne spesielle perioden vil være et særdeles målrettet tiltak for å stimulere til opplæring, rekruttering og sørge for at viktig kompetanse ikke går tapt.

Studieforbundene treffer alle typer frivillige lag. Kultur, idrett, livssynsorganisasjoner og natur- og miljøorganisasjoner – alle har et studieforbund, og alle følger den samme loven og forskriften.

Studieforbundene utbetaler sine tilskudd på bakgrunn av faktisk gjennomført aktivitet. Opplæring er for de fleste frivillige lag selve kjernevirksomheten, og denne rapporteres i dag gjennom studieforbundsordningen. Rapporteringen er detaljert ned til enkelttimer i hvert kurs. Dette er et system som allerede er godt etablert, og denne rapporteringen vil finne sted uansett. Å benytte seg av denne istedenfor å etablere nye rapporteringssystemer vil etter vår mening være effektivt og sørge for at stimuleringsordningen fanger opp så mye som mulig av den aktivitet man ønsker å støtte opp under.

Hvert kurstilskudd som utbetales av studieforbundene er knyttet til en godkjent studieplan. I tillegg til de klassiske studieplanene i allerede etablerte emner, kan studieforbundene løpende godkjenne nye for å dekke opplæringsbehov som oppstår.

Den løpende kontakten med fagmiljøene i studieforbundene vil sørge for at ordningen vil være relevant for organisasjonene, og vil stimulere til godt innhold. Studieforbundene vil også kunne sørge for erfaringsdeling, slik at gode tiltak og opplæringsaktiviteter kan inspirere flere lag.

Frifond organisasjon som kanal for stimuleringsmidler

Siden 2000 har organisasjonene forvaltet Frifond-ordningene. Formålet med ordningene er å skape lokal aktivitet blant barn og unge. Norsk musikkråd er ansvarlig for om lag 1/3 av avsetningen til Frifond. NMR og LNU lanserte i januar en ny søknadsportal med et nytt digitalt saksbehandlingsverktøy. Systemet har bidratt til mer effektiv saksbehandling, overføring av søknader fra en paraply og tilskuddsordning til en annen, kvalitetssikring, lettere kontrollmuligheter mv.

Frifond-ordningen forvaltes i henhold til departementets tildelingsbrev, Statens økonomireglement, bokføringsloven og opparbeidet praksis, samt forvaltningsloven og offentleglova der det er naturlig. Gjennom forvaltningen av Frifond organisasjon har NMR og LNU opparbeidet seg betydelig kompetanse på det frivillige feltet og organisasjonenes lokale lag og aktiviteter, fagkunnskap og forvaltningskunnskap- og kompetanse.

Norsk musikkråd kan ved enkle grep kunne påta seg forvaltningsansvaret for denne delen av stimuleringsordningen til det frivillige musikklivet.

Momskompensasjonsordningen som kanal for stimuleringsmidler

For de organisasjoner som har generelt større aktivitet i regi av sentralledet i forhold til lokalledet, kan momskompensasjonsgrunnlaget være relevant som utmålingsgrunnlag. For våre lag vil dette være mindre relevant, men for andre organisasjoner i frivillig sektor der det er høyere driftskostnader sentralt vil det være hensiktsmessig.

Kompensasjonsordning for inntektsbortfall og kostnader ved lokale restriksjoner

Insentiver til aktivitet (stimulering) kan sikres ved økt tildeling gjennom studieforbund og Frifond organisasjon. Når det gjelder refusjon av kostnader eller kompensasjon av reduserte inntekter, er det naturlig å videreføre denne gjennom kompensasjonsordningen til Lotteri- og stiftelsestilsynet, men med endringer. Blant annet må grensen på kr 25 000 fjernes.

I forhold til kompensasjonsordningene som er gjennomført i 2020, må denne ordningen ha en varighet hele året, slik at lagene med trygghet kan planlegge aktivitet for 2021 med visshet om at ekstrakostnader forårsaket av smittesituasjon vil bli refundert.

Dette vil bidra til å markant kompensere for den ekstra risikoen som oppleves av å skulle planlegge aktivitet og arrangementer, der et lokalt smitteutbrudd kort tid for gjennomføring vil påføre betydelige ekstrakostnader som normalt ikke kan kanselleres. Faren for dette oppleves i seg selv som en barriere for å planlegge aktivitet i 2021.

Avsluttende merknad

Norsk musikkråd vil berømme Kulturdepartementet for at det var mulig å komme med innspill til stimuleringsordningen i denne fasen av prosessen.

På møtet i departementet den 24. august gav statsråden uttrykk for at den kommende stimuleringsordningen måtte omfatte bredden av aktivitetsformer i hele frivillig sektor, og at ingen større deler av frivilligheten uforvarende ble utelatt. Statsråden viste også til at det er positivt at organisasjonene utøver lederskap og motiverer til at aktivitet blir gjenopptatt og videreført.

Norsk musikkråd har tro på at vi sammen med de virkemidlene som myndighetene iverksetter vil kunne motivere mange av de 7000 kulturtilbyderne i det frivillige musikklivet i gang igjen. Det krever at den nødvendige drahjelpen eksisterer så lenge det er behov for den, at virkemidlene faktisk når frem til bredden i frivillig sektor. Vi må sikre at lagene kan planlegge med visshet om at kompensasjonsordningene vil eksistere i hele 2021 og med ytterligere midler som stimulerer til aktivitet.

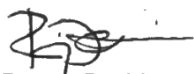
Å oppleve og utøve musikk er god folkehelse. I tillegg til å gi oss livsglede og bedre liv, lever vi lengre av det. Spiller du på en korpsøvelse i uken reduseres risikoen for tidlig død med 30 prosent. Å være tilhører på konsert eller festival har dokumentert helseeffekt både for utøvere og tilhørere. Derfor trenger vi at det lokale musikklivet gjennomfører så mange som mulig av sine aktiviteter.

I en tid hvor mange har følt ekstra på ensomhet som følge av et nedstengt samfunn, vil vi minne om det som står så godt formulert i «Kulturens Kraft»: *Deltaking i frivillige organisasjonar er viktig for samfunnet vårt, og i lokalsamfunn er kulturlivet og foreinings- og organisasjonslivet den viktigste møteplassen utanom jobb og skoler.*

I en tid hvor mange arbeidsplasser helt eller delvis benytter hjemmekontor, blir møteplassene som Norsk musikkråd representerer enda viktigere. Da må muligheten for samhold og fellesskap som både kor, korps og andre musikktiltak kan tilby både vernes og fremmes. Dette må skje ved hjelp av ordninger som ikke skaper en administrativ merbelastning for lagene, men som er på organisasjonenes premisser.

Aktivitet lar seg gjennomføre med forholdsregler og Norsk musikkråd vil fortsette den gode dialogen med Kulturdepartementet og Folkehelseinstituttet om smittevern og fortsette å motivere til musikkøvelser og aktivitet.

Med vennlig hilsen

Bjarne Dæhli
generalsekretær

bjarne.daehli@musikk.no
Telefon: 950 62 358

Vedlegg:

1. Kartlegging av lokale lag (utført september 2020)
2. Budsjettnotat til Familie- og kulturkomiteen (statsbudsjettet 2021)